

mundukide

kooperazio kooperatiboa
cooperación cooperativa

2020 Txostena

www.mundukide.org

Pandemia, beste arazo bat "besterik ez"

Iñigo Albizuri Landazabal
Mundukide Fundazioko lehendakaria

2020. urtea. COVID-19aren pandemiaren urtea. Garatze bidean dauden herrialde askotan etengabe bizi dutena mundu garatuko milioika pertsonak bizi zuten eragin duen gaixotasuna: heriotzari beldurra. Maite ditugun pertsonak galtzeko beldurra.

Bat-batean, munduan milioika pertsonak sentitzen dutena ulertu dugu. Bagenekien "hori" gertatzen zela, baina ez dugu ulertu geure haragitan bizi izan dugun arte. Askotan gertatzen da. Gure amamek plater bat erdizka uzten genuenean esaten zuten hura: "Igartzen da ez duzuela gerra pasatu!". Tamalez, maizegi, daukaguna ez dugu behar bezala baloratzen galtzen dugun arte: osasuna, gatazka armaturik eza, elikadura ona eta bizimodu erosoa. Hala ere, Mundukidek lan egiten duen leku askotan, pandemia beste arazo bat "baino" ez da izan. Arazo handiagoak izan direlako.

Hala, Mozambiketan 600.000 desplazatu baino gehiago izan ziren indarkeria jihadistaren ondorioz. Eta Etiopian, Kenyan eta Somalian azken hamarkadetakotako otzi izurriterik larriena pairatu zuten, milioika lagunentzako elikagai urriak suntsitu zituenak. Eta beste hainbat arazo, albistegietan inoiz agertzen ez baina hor daudenak.

Horrek guztiak eraldatzera behartu gaitu, digitalizatzera, laguntzeko modu berriak asmatzera. Aurten, gure kooperanteek errekonozimendu berezia merezi dute, gorriak eta bi ikusi arren, sekulako ausardia eta indarra erakutsi dutelako.

Eta, hala eta guztiz ere, inoiz baino elkartasun handiagoa jaso dugu gure kooperatiben, bazkideen eta lagunentzako aldetik. Izan ere, bizi izan dugun garaia lazarriak izan du gauza onik ere: berriz ere elkartasuna sortzen ikusi dugu, halako krisi izugarri bat dagoen aldirio gertatu ohi denez. Horregatik guztiagatik, eskerrik asko.

Oraindik lan asko dugu egiteko, bai eta muxu eta besarkada asko emateko ere. Utzi gaituztenak oroimenean, eta aurten emateko ditugun muxu eta besarkaden zati handi bat eman ahal izango dugula eta pozik, lanean jarraituko dugu mundu hau apur bat hobea izan dadin.

Besarkada bat eta eskerrik asko

aurkibidea

Lehendakariaren gutuna	2
Zer da Mundukide	4
Lankidetzaren Hego Amerikan	6
Ekuador Programa	7
Kolonia Programa	8
Brasil Programa	10
Lankidetzaren Afrikan	12
Etiopia Programa	13
Mozambike Programa	14
Gizarte Eraldaketarako Hezkuntza	16
Mundukide gara	17
Interkooperazioa	18
Datu ekonomikoak	20

MUNDUKIDE FUNDAZIOA

Iturriotz 27- 1º 20500 Arrasate-Mondragón • Tel. 943 772010
mundukide@mundukide.org • www.mundukide.org

Hegoaldeko herrialdeekin lankidetzan

Bafioak

Gure zeregin nagusia lankidetzan programetan laguntzea da, bai eta proiektu solidarioak bultzatzea ere, tokiko pertsona eta erakundeekin lan eginez. Esperientziak, baliabideak eta jakintza partekatzen ditugu, inplikaturako aldean garapen autokudeatua eta integrala sustatzeko. Horretarako, lan kooperatiboaren munduaren elkartasuna aktibatzen dugu, Mundukideren balio eta printzipioek oinarrituta eta gidatuta.

ELKARTASUN UNIBERTSALA

Mundukiden parte hartzen dugunon lanak elkartasuna du oinarri, bai ekonomia solidarioan garatutako beste esperientzia batzuekiko eta baita demokrazia sozialaren alde dihardutenekeiko ere, betiere bake, justizia eta garapen helburuak partekatuz.

LANA

Lana ekintza eraldatzaille gisa hartzen dugu, aldatetarako ekintza bezala, garapena lortzeko bide moduan. Mundukiden uste dugu lana bera ere balioa dela, eta kapitalaren gainetik dagoela.

GIZARTE ERALDAKETA

Mundukidekook pertsonak eta jendartea bidezkoagoak izatea nahi dugu, eta horretarako, norbere buruaren kudeaketa maila handiagoa izatea nahi dugu arlo guztietan, genero harremanak barne; ikuspuntu horretatik, autonomia funtsezkoa da, pertsona, elkarte eta herri bakoitzak erabaki dezan nolako jendartea izan nahi duen.

Esperientzia eta ezagutza partekatuz

Interkooperazio Sistemaren bidez, Mundukidek Mondragon Esperientzia Kooperatiboa osatzen duten hainbat eragileren parte hartzea bultzatzen du, lan kooperatiboaren munduan hegoaldeko herrialdeekiko elkartasuna aktibatuz.

ESKUALDEKO GARAPEN SOZIOEKONOMIKOA

Hego Amerika

Kontraparte egituratuen lana indartzeko laguntzen dugu, enpresa arloan, antolamendu arloan eta kooperatiba arloan, tokiko lidergoarekin eta Brasil, Kolonbia eta Ekuadorko herrietan gizartea eraldatzeko bokazioarekin.

Pertsonen trebakuntza

Pertsona onuradunak: 27.789
Inbertsioa: 702.190 €
Salmentak: 5.640.000 €

Kooperatibei aholkularitza

Gizarte-enpresa berriak bultzatzea

Interkooperazioa

Merkaturatzea

Ekvador

**Jon Arruti
Chasco**
(Ibarra)

TOKIKO ERAKUNDEEKIN BATERA, IPAR MUGAKO ETA AMAZONIAKO LANDA ERAKUNDEEN GARAPEN SOZIOEKONOMIKO JASANGARRIA ETA ELKARTEGINTZA BULTZATZEN DITUGU.

Konfinamenduak, mugikortasunaren murrizketek eta pandemiak eragindako kutsatze beldurrak atzeratu egin zuten norekin lan egin zehazteko diagnostikoa Ipar Mugan. Neurriek ahalbidetu zute-nean, beste erakunde batzuen artean, Toisan Korporazioarekin jarri ginen harremanetan. Toisaneok, zenbait bileraren ondoren, Mundukiderekin lankidetzan aritzeko interes handia erakutsi zuten.

Korporazioak 9 erakunde biltzen ditu (gizarte, ekoizpen eta ingurumen arlokoak) Ekuadorko ipar-mendebaldeko Imbabura probintzian. Erakundeon helburua lurralde programak eta proiektuak kudeatzea da, eskualdean garapen eredu berri eta desberdin bat bultzatzeko, gizartearen eta naturaren arteko harreman harmonikoan. Toisanek ekimenak identifikatzen ditu enpresa gisa eta elkarte gisa garatzeko, inguruan dagoen meatzte jardueraren presioaren aurrean alternatiba bat bilatzea helburu. Bestalde, WIÑAK-i (Amazoniako ekuadortar ekoizleak) laguntzeko egiten dugun lana aurrera egiten ari da sistematizazioaren eta laguntza teknikoaren alorrean, erakunde eta enpresa gisa indartzeko. Wiñak ek trebakuntza, laguntza teknikoa eta mikroreditu produktiboa eskaintzen die bere bazkideei eta herriko ekoizle txikiei.

2021EKO HELBURUAK

- Toisan Korporazioarekin batera, proposamen bat lantzea, elikagai osasuntsuak eta oinarrizkoak ekoizten dituzten hamar bat elkarteren jarduera komertziala bateratu eta optimizatuko duen antolaketa eredu bat eraikitzea bideratuta.
- Batera jarduteko moduko beste eragile posible batzuk identifikatzen jarraitzea.
- WIÑAK elkartearekin batera, informazioa biltzeko aurretiazko fasea amaitzea eta, 2. fasearen barruan, diagnostikoa eta plangintza egitea.

Enrique Salazar (Wiñakeko finantza zuzendaria eta komertzializazio arduraduna): “Bi kitxua aitzindarik aukera izan zuten Arrasatera bidaiatu eta Mundukidek landutako antolakuntza prozesuan trebatzeko; haiei esker sortu zen Wiñak. Gaur egun, gainera, Mundukidek ikuspegi zabalagoa ireki digu, eta aurrean bide luzea dugun arren ibiltzeko, haren laguntzari esker gure jarduera sozioekonomikoa eta gure erakunde bera ere indartu ahal izango ditugu”.

EMAKUME NEKAZARIEN BIZITZA HOBETZEN LAGUNTZEN DUGU, TOKIKO ERAKUNDE ETA ELKARTEEKIN BATERA

Programa hau Nariño probintziako eremu oso ahaztu batean egiten da, hegoaldean, Ekuadorrekiko mugaren ondoan. Esku hartzearen xede den kolektiboa emakume indigenak eta nekazariak dira, izan ere, 332 emakume (eta 85 gizon) biltzen dira, 20 elkarte antolatuta gutxienez, Pasto herriko indigenen babeslekuetan. Elkarte horietako hamar azken hamarkadan eratu ziren Bakearen Leihoak ekimenaren bidez. Elkarteok proposamen pilotuan parte hartu zuten, eta aurrerapen bat aurkeztu dute dagoeneko Agromindalaek* ezarritako prozesuetan. Prozesu horiek Mundukideren programaren bitartez zabaltzen dira. Elkarteek beren funts autokudeatuei eusten diete, eta “chagraren” nekazaritza tradizionala sustatzen dute elikagaietan nahikotasuna izateko, bai eta beste labore batzuk landu eta animaliak hazteko ere; aldi berean, nekazaritza ekologikoari buruzko prestakuntzetan parte hartzen ari dira.

2021EKO HELBURUAK

- Ekimena, autogestionatuak diren 8 fondotan hasi.
- Ekoizpena dibertsifikatzea eta trantsizio agroekologikoa bultzatzea
- Talde autogestionatuen koordiazioa.

* Gaitasunak eta ahalmenak hedatzea bilatzen duten laguntza tekniko integraleko zerbitzuak; bitarteko teknologiak eta ingurunearekin atseginak direnak txertatuz.

DIEGO BASTIDAS (Agromindalaeko zuzendaria): “2019az geroztik, Mundukideren laguntzarekin eta babesarekin, “chagra” dinamizatu da, komunitate indigenen antzinako ekoizpen eredu propio gisa. Era berean, produktuak trukatzeko eta pentsatzeko “mindala” eredu propioa sustatu da, pentsamenduaren, elkartasunaren, subiranotasunaren, elikadura segurtasunaren eta ekonomiaren ikuspegitik desberdintzapena sustatzeko eta eskualdeko erreferente bihurtzeko, bakearen aldeko apustu gisa. Gizatasuna landuz, elkartasuna eta komunitatearen ongizatea bildu; halaxe batzen dira geografiak. Mundukideak erakunde gisa daukan misio-ondare handia partekatzeak aukera eman digu lurraldeko balio kulturalak aberasteko.

	JARDUERA	TRESNA	EMAITZA	EMAK.
	KOOPERATIBEN KUDEAKETARI BURUZKO LAGUNTZA	25 pertsonari zuzeneko laguntza ematea	Birziklatzaileen 5 koop. eta elkarteri eta nekazaritzako 10 elkarteri laguntza ematea	Emakumeak: %92
	PRESTAKUNTZA	Nekazariari lekuan bertan emandako prestakuntzak, aurrez aurreko prestakuntza ziurtatuak eta online mintegiak	Nekazaritza erakundeetako 250 pertsona eta birziklatzaileen erakundeetako 45	Emakumeak: %81
	INTERKOOPERAZIOA	Pastoko Birziklatzaileen Elkarte (ARP)	14 lider ahaldunduak	Emakumeak: %79
	ONURADUNAK	905	166 gizon	739 emakume

Asier Elorza Ugarte
(Nariño)

PASTOKO OFIZIOZKO BIRZIKLATZAILEAK

BIRZIKLATZAILEEN KOLEKTIBOA ARLO POLITIKO, SOZIOEKONOMIKO ETA ANTOLAMENDUZKOAN INDARTZEN LAGUNTZEN DUGU

Covid-19aren agerpenak batasuna indartu zuen, izan ere, kolektiboari erakutsi zion elkarrekin eta solaskidetzak bakararekin lan egiteak hobetu egiten zuela egoera erakundeen aurrean, pandemiaren ondoriozko murrizketen aurrean nola funtzionatu adosteko orduan. Hala ere, agerian geratu ziren, baita ere, erakundeen artean akordioak betetzeko eta elkar ulertzeko

zeuzkaten zailtasunak eta lan egiteko moduen ondoriozko zailtasunak. Eskema kooperatibo baten arabera funtzionatu beharrak birziklatzaileen indibidualtasun eta familia ezaugarri askori eragin zien. Birziklatzaileen Elkarte Nazionalako teknikari bat etorri izanak eta haren gremio arloko esperientziak asko lagundu dute; hala ere, guretzat oso premiazkoa dela eta, prozesu batzuk azkarrago doaz, egokitzeak daukagun aukera baino. Emandako prestakuntzari eta laguntzari esker, birziklatzaileen trebakuntza eta ahalduntzea indartu egin dira. Horrez gain, parte hartzeko espazio komunak eta Sailkapen eta Aprobetxamendu Estazioa (ECA) sortzeko baldintzak sortu dira. Baina azpimarratu behar da birziklatze elkartearen artikulazio politikoa izan dela helburu espezifikoki erkarpen handiena egin dion faktorea.

2021EKO HELBURUAK

- Pastoko Birziklatzaileen Elkartearen eratzea, "bigarren mailako" erakunde gisa.
- Aprobetxamenduaren zerbitzu publikoa antolatzen jarraitzea.
- Ofiziozko birziklatzaile berrien inklusioa sustatzea.

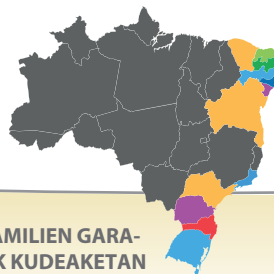

Yuli Paulin Pantoja Vallejo (tokiko teknikaria): "Mundukideek Pastoko Coemprender, Arun eta Girasoles bezalako elkarte birziklatzaileei ematen dien laguntza oso positiboa da indartzeko.

Bazkideen gorakadari dagokionez, inpaktua nabarmena da, 35 bazkide izatetik, hirian ofiziozko 200 birziklatzaile baino gehiago izatera pasatu baitira. Mundukideek eman dizkigun gaitasunei esker, liderrek egindako jardueren bitartez askoz ere birziklatzaile gehiagoren bizi kalitatea hobetu da. Aldi berean, administrazioko langileek eta langile operatiboek aukera izan dute aprobetxamendu zerbitzuen kalitatea hobetzeko aurreikuspenak zabaltzeko, gure espazioetan lan plan berriak garatzen eta inplementatzen laguntzarekin batera. Denon artean gizariek birziklatzaileen kolektiboa aintzatestea eta gehiago baloratzea lortzen ari gara.

Brasil

KOOPERANTEAK

LURRIK GABEKO LANGILEEN MUGIMENDUKO ASENTAMENDU ETA KANPALEKUETAKO FAMILIEN GARAPEN SOZIOEKONOMIKOAN LAGUNTZEN DUGU, ERREFERENTZIAZKO TOKIKO PERTSONAK KUDEAKETAN TREBATU ETA KOOPERATIBEN JARDUNA HOBETZEKO, EKOIZPENETIK HASI ETA KOMERTZIALIZAZIORAINO

Natxo DeVicente Casillas
(Rio Grande do Sul)

Marga Pinillos Alejo
(Ceará)

Etor Arregi Unda
(Ceará)

Julio Martínez Arijá
(Sao Paulo)

Iker Cabrejas De La Torre
(Ceará)

Jon Etxebarria Gaztañaga
(Paraná – Santa Catarina)

ARMAZÉM DO CAMPO

Covid-19aren krisiak asko markatu du Programak 2020an egin duen lana. Kooperatibei telematikoki laguntzen zaie, eta ez da egin pertsonak mobilizatzea edo biltzea dakarren prestakuntzarik edo jarduerarik. Baldintza berezi horietan, aurreko urteetako lanei jarripena eman zaie 2020an. Ceara estatuan, bost nekazaritza industria abian jartzeko prozesuarekin jarraitu dugu. Hegoaldeko estatuetako segimendu taldeei laguntzen jarraitu dugu. MSTren merkaturatze prozesuei eman beharreko laguntza indartzeko, salmenta publikoko sistemak sendotu eta denda berriak –“Armazems do Campo”– ireki dira, Mundukideren parte hartzearekin eraikitako denda ereduari jarraituz.

ARMAZÉM DO CAMPO

Pandemiaren urte honetan, nabarmentzekoa da Mundukidek Brasilgo zenbait estatutan 8 establezimendu komertzial (6 fisiko eta 2 birtual) irekitzeko egin duen ekarpena, bai eta aurki 12 denda birtual gehiago irekitzeko prozesuan egindako ekarpena ere. “Armazems do Campo” marka propioa duten enpresa sozialen sareko saltokiak dira MSTko ekoizleen “lurreko” produktuak merkaturatzen dituztenak. Era berean, ekoizpen, merkaturatze, logistika, prestakuntza, finantzaketa eta komunikazio sare

paralelo bat koordinatzen ari da nazio mailan, ekonomia sozial eta solidarioko ekimen handi honek bere ekarpena egin diezaion nekazaritza erreforma herrikoia defentsan, giza eskubideen errespetuan, ingurumenaren babesean eta pertsonen duintasunean oinarritutako ekonomiari.

Sare horrek proposatzen duenaren adibide argia “La marmita solidaria” delakoa da, baliabiderik ez duten eta lokale-tara eguneroko janaria jasotzera hurbiltzen diren pertsoneri eskainia.

Aurreikusten denez, 2021ean osasun krisiak hortxe jarraituko du, Brasilen txertaketa erritmoa txikia baita. Hala, urrutze sozialak eta mugikortasunaren mugaketak hortxe jarraituko dute 2021ean ere, eta horrek aurrez aurreko prestakuntzei eta kooperatibetan bertan egin beharreko jardueri eragingo die.

Lucas Brose (Armazems do Campo-ei Laguntzeko Talde Nazionalako kidea): “MSTren ustez, lankidetzari buruzko eztabaida funtsezkoa da Nekazaritzaren Erreforma Herrikoia egiteko, nekazari familien autonomian, elikagai osasungarrien ekoizpenean eta herrien eta naturaren arteko harreman harmonikoan ardatzen den landa proiektua baita. Mundukide eta Mondragon esperientzia kooperatiboa gure erreferentzia dira MST barruan empresa sozialen ereduak eraikitzeko”.

	JARDUERA	TRESNA	EMAITZA	EMAKUMEAK	2021EKO HELBURUAK
	KOOPERATIBEN KUDEAKETARI BURUZKO LAGUNTZA	<ul style="list-style-type: none"> • 6 kooperante • Tokiko 3 lantalde 	23 kooperatibari lagundu zaie (5.326 bazkide 5 estatutan)	Kooperante 1 1.476 emakume bazkide (%26)	<ul style="list-style-type: none"> • E-learning plataforma baten bidez prestakuntza digitalizatzea. Digitalizazioak pandemiaren egungo errealitateari erantzuten dio, bai eta gure prestakuntza prozesua eguneratzeko premiari ere, haren irismena eta kalitatea handitzea helburu. • Kooperatibei ematen zaien laguntzaren kalitateari eustea. • Brasilgo programaren hiru jardute eremuetako laguntza prozesuekin jarraitzea, dela telematikoki, dela aurrez aurreko jarduerarekin, horretarako baldintzak betetzen direnean.
	PRES-TAKUNTZA	Kudeaketa kooperatiboari buruzko 3 prestakuntza (Ceara, Parana, RGDS)	81 pertsonak jaso dute prestakuntza	15 emakume	
	GENERO EKITATEA	Emakumeen 2 ekimenentzako laguntza Hegoaldean	Koordinatzaile bat eta teknikari bat (biak emakumeak) dira genero berdintasunaren arduradunak Hegoaldeko hiru estatuetako ekoizpen sektorean. Era berean, 5 teknikarik laguntzen diete emakumeen taldeei eta haien jardueri		
	INTERKOOPEAZIOA	Kooperatiben arteko interkooperazioa	Interkooperazio sare bat sortu da honako hauen artean: komertzializazio nazionalaren sektorea, kafearen koordinazio nazionalaren taldea, estatuko 4 kooperatiba produktibo eta MSTren 16 agintaritza	31 emakume trebatu dira (%33)	
	ARMACENS DO CAMPO	<ul style="list-style-type: none"> • 8 denda irekita (2 online) • 12 online denda irekitzeko prozesuan 	43 langile plantillan (%81, 30 urtetik beherakoak)	22 emakume (%51)	

Afrika

ESKUALDEKO GARAPEN SOZIOEKONOMIKOA

Pertsonen gaitasunak indartzen laguntzen dugu, beren garapen sozioekonomikoari eta beren komunitateei lagundu diezaieten, Mozambiken eta Etiopian, besteak beste.

Pertsonen trebakuntza

Pertsona onuradunak: **40.500**
Inbertsioa: **457.174**
Salmentak: **3.700.000**

Nekazaritzako garapena

Ureztatzea

Laguntza teknikoak

Hornidura eta merkaturatze-sarea

Etiopia

Jorge Lima
Gordillo
(Oromía)

MOZAMBIKEN LORTU DUGUN ESPERIENTZIAN OINARRITUTA, ETIOPIAKO ESKUALDE ZABAL BATEAN GARAPEN SOZIOEKONOMIKOKO PROGRAMA BAT MARTXAN JARTZEA DA GURE HELBURUA

Izan ere, eskualdeari buruzko ikerketa eta azterketa prozesu luze baten emaitza da, zeinean hainbat elkarrizketa, landa bisita eta partaidetzazko diagnostiko egin baitziren. Tartean izan ziren sektoreko eragile guztiak, nekazarien familiak, gobernu bulegoak, kooperatibak, nekazarien elkarteak, nekazaritza enpresak... Mundukideren tokiko bazkidea SOS Sahel Ethiopia etiopiar GGKEa da, eta haiekin batera estrategia bat diseinatu dugu komunitateei erantzuteko, fokua emakume nekazariengan jarrita. Biztanleriaren dentsitatearen ondorioz, lurra eskuratzeko aukera mugatuta daukate; hori dela eta, programaren beste helburu bat lur degradatuak berreskuratu eta emankor bihurtzea da.

Munduko pandemiak neurri handian aldarazi du Etiopian egin beharreko lana, baina baliagarria izan da herrialdean finkatzeko, garapen sozioekonomikorako programa diseinatzeko eta plan hori ezartzeko behar den finantzaketa lortzeko.

Garapen programaren ardatza Arsi eskualdeko nekazaritza eta abeltzaintza ekoizpena handitzea da, Etiopiako Gobernuaren nekazaritza garapenerako planekin eta nekazarien komunitateen beharrekini gutiz lerrokatutik.

2021EKO HELBURUAK

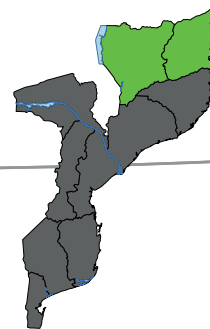
- Euri aroan, zerealen eta lekadunen ekoizpena sustatzea, eta aro leho- rrean, eskala txikiko ureztapena sartzea.
- Abeltzaintza sustatzea, zehazki animalien nutrizioa, Afrikan abelburu gehien duen herrialdea baita.
- Lur degradatuak berreskuratzea.

Kalemua Seife (gizarte langilea Oromian): “Eremu honetako emakumearen ezaugarri nagusien artean, aipatzekoa da nekazaria dela; lurra, ganadua eta etxea zaintzen dituela eta senarrekiko mendekotasun ekonomikoa duela. Aldaketa, etortzekotan, emakumearen ahalduztetik eta indarkeria eta diskriminazio mota desberdinak aitortu eta salatetik etorriko da”.

Mozambique

20 URTE DARAMAGU LANEAN TOKIKO BIZTANLEEK GAITASUN HANDIAGOA IZAN DEZATEN GARAPEN EKITATIBO ETA JASANGARRIARI LAGUNDUKO DION ERRENTA SORTZEKO, PERTSONA AUTONOMOAK, ERRESILIENTEAK ETA BURUASKIAK IZAN DAITEZEN.

Bestalde, Cabo Delgado, gerra egoerak berekin ekarri du familia asko inguruko barrutietara lekualdatzea, eta, ondorioz, bizikidetza zailtzen ari da komunitateetan. Hala eta guztiz ere, nekazarien parte hartzea handia izan da programaren sustapenetan, eta, gainera, nekazariok oso inbertsio handia egin dute hazietan, tratamenduetan, tresnetan eta ekipamenduetan. Horrek esan nahi du ekoizleek positiboki baloratzen dituztela programak sortzen dituen aukerak. Programa eboluzionatuz eta zirkunstantzietara egokituz joan da, eta etengabe ebaluatu eta aztertu da; izan ere, nota altua jaso du zehaztutako helburuen lorpenari dagokionez.

KOOPERANTEAK

Jacob Nogueira Ferreiro
(Cabo Delgado)

Raúl Valdés Martín
(Cabo Delgado)

Fabrizio Graglia
(Cabo Delgado)

Beñat Arzadun Olaizola
(Niassa)

	JARDUERA	TRESNA	EMAITZA	EMAKUMEAK
 1 POBREZIA DESAGERTzea	UREZTATZEA	Hauak dira labore nagusiak: tokiko tipula, aza, letxuga, piperra, barazki hostodunak eta tomatea	429 hektarea ureztatu dira	1.460 emakumek beren baratzeak produzio propioa daukate
 2 GOSERIK EZ IZATEA	LAGUNTZA TEKNIKOA	Tokiko 21 elkarterekin egin dira hitzarmenak	234 instruktore	29 emakume instruktore
 5 GENDER-BERDINTASUNA	NEKAZARITZAKO EKOIZPENA	Honako labore hauak sustatu dira: sesamoa, babarrun arrunta, soja, kakahuete fina eta barazkiak	10.500 hektarea produzioan. 3,7 milioi eurotik gorako balioa kalkulatu zaie.	20.000 parte hartzaile baino gehiago; 5.000tik gora, emakumeak
 8 LAN BUNAIA ETA HAZKUNTZA EKONOMIKOA	INTSUMOEN KOMERTZIALIZAZIOA	66 hitzarmen egin dira intsumoen tokiko banatzaileekin	95.000 euro eman dira	40.000 onuradun (% 30 emakumeak)
 10 BESSERDINTASUNAK MURRITZEA				

Programak, azken urteotan, produkzioarako aukeren sorta batez lagundu dio nekazariari, balio kate osoa barne hartzen duen metodologia berritzaile baten bitartez lagundu ere: aukerak identifikatuz hasi, produktioetik igaro eta merkaturatzeraino, "Nekazari nekazari" laguntza teknikoaren babesarekin eta intsumoak eskuratzeko aukerarekin. Gobernuarekin koordinatuta eta indarrak batuz lan egin izanak emaitza positiboak ugaritzen lagundu du.

2021EKO HELBURUAK

- Garapen programaren jasangarritasuna helburu, aurrera egitea.
- Programaren esku hartze eremua Niassa probintzian zabaltzea, ekonomikoki pobretuta dauden baina nekazaritza eta merkataritza potentzial handia duten barrutiak lehenetsiz.
- Garapen programan intsumoak eskuratzeko diseinatutako eredu berritzailea.
- Nekazaritza ekoizpena handitzea, bai eta aukera produktiboen aniztasuna ere.

Cristina Samuel (Niassako nekazaria): "Aurtengoa urte ona izan da kakahuetea produzitzeko, eta espero dut iaz bezain ondo saldu ahal izatea; izan ere, iaz 20 zaku lortu nituen eta horien salmentari esker sukaldako tresnak eta haziak erosi ahal izan nituen. Datorren urtean ere ekoizten jarraituko dut, bakarrik lan egiten dugunontzat ez baita lan gogorregia".

GIZARTE ERALDAKETARAKO HEZKUNTZA

Mundukideren gizarte eraldaketarako hezkuntza proposamenaren helburua zera da: hegoaldeko lankidetzaren programen eta gure ingurunean egindako jardueren artean orain arte zegoen marra lausotzen lagunduko duten ikasketak eta gizarte eraldaketarako espazioak ahalbidetzea. Inplementatzeko, GEHIKOOP proiektua jarri genuen abian.

Mundu guztiari bezala, 2020ak aldaketak ekarri dizkigu gure eginbideetan. Ekintza batzuk plangintzan aurreikusi bezala egin ahal izan ditugun arren, beste batzuk online egitera pasatu gara edo atzeratu egin behar izan ditugu. Aldaketen eraginez, aurreikusirik ez geneuzkan ekintzak egin behar izan ditugu, eta horrek aukera berriak sortu ditu gure lankideekiko harremanetan.

Hezkuntza formalari dagokionez, 2020a hazkunde urtea izan da. Iazko proposamenak sendotu eta zabaldu egin dira. Arizmendi Ikastolarekin batera, lehen eta bigarren hezkuntzarako proiektuak lantzen jarraitu dugu, eta Mondragon Unibertsitatearekiko lankidetzan sakondu dugu. Hala, MU Enpresagintzako MYGADEko 1. mailako talde guztiekin eta MU Goi Eskolako 1. mailako Ingeniaritza taldeekin lan egiteko aukera izan dugu, kasuak eta erronkak aztertzeke metodologiak erabiliz.

Guztira, 800 ikaslerekin eta 25 irakaslerekin kolaboratu dugu (Arizmendiko 8, MU Enpresagintzako 9, Goi Eskolako 7+2).

Aurreikusia genuenez, kooperatibekin egindako bidean ere (COPRECI; EDERLAN; MAIER; ARIZMENDI IKASTOLA) aurrera egin dugu, prestakuntza eta topaketa saioak eginda, eta kasu honetan, online formatura pasatu gara. Saio horietan nazioarteko lankidetzaren sakondu eta generoa jorratu ditugu. Gainera, aipatutako 4 kooperatiba horietako kooperatibistek Brasileren egin behar zuten bidaia bertan behera utzi behar izan zenez, online truke saioak egin dira Brasilgo kooperatibekin, esaterako, Caminho do Saber eskola ibiltariarekin. Zain gaude, egoera baretu eta bidaia egin ahal izateko.

Interkooperazioa

EROSKI FUNDAZIOA ETA EROSKI S.COOP.

Boluntarioritza programa Brasilen

“Gizarte eraldaketarako boluntarioritza kooperatiboa” programaren bidez, Eroski taldeak lagundu egiten du Mundukidek Brasilen babesten dituen lankidetzaren programetan. Lankidetzaren eredu berritzailea da, Eroskiri hegoaldean lankidetzaren aritzeko aukera emateaz gain, bazkideei esperientzia oso aberasgarria bizitzeko aukera ematen diena, bai maila pertsonalean bai profesionalean.

ULMA TALDEA

Lankidetzaren Brasil programarekin

Ulma Taldeak Mundukiderek abian jarri duen beste lankidetzaren mota bat zera da: bazkideen birtartez beste herrialde batzuekin lankidetzaren jardutea. Horixe da, hain zuzen ere, Etor Arregi Undaren kasua, zeina Brasilgo Lurrik Gabeko Langileen Mugimenduko kooperatibei komertzializazioaren eta ekoizpenaren gaineko aholkularitza ematen ibili baita.

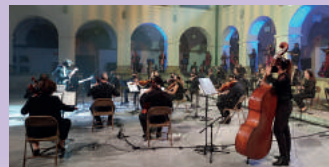
IKO-MONDRAGON UNIBERTSITATEA

Mundukide Saria

HUHEZINEMA film laburren lehiaketaren hamahirugarren edizioaren “Mundukide Saria” Iker Estebanlandaren zuzendaritzaaren “Before I die” lanak irabazi du, epaimahaiaren arabera, giza eskubideen eta justizia sozialaren gaia ondoen jorratu duen film laburra izan delako. Mondragon Unibertsitatearen komunikazio fakultatearekin duela 3 urte hasitako lankidetzaren esker, unibertsitateko kolektiboari gizar-terre eraldaketaren berri eman eta arlo horretan lan egin dezakegu.

HAINBAT ERAGILE Gabonetako Kontzertua

COVID-19aren ondorioz adinekoen kolektiboak bereziki bizi izan duen egoera latza; horixe izan da Mundukiderek eta hainbat erakunderen arteko elkartasun kontzertu antolatzearen arrazoi nagusia. Erakunde horien artean: GFA, Arrasateko Udala, GSR, Fair Saturday, Harreman eta Ibai-Arte. Fair Saturdayko online plataformaren bidez grabatutako eta emandako ekitaldia euskal egoitzetan bizi diren eta bertan lan egiten duten pertsona guztiei zuzendu zaie bereziki. Alor artistikoan Fernando Velazquez konpositorearen zuzendaritza, Eñaut Elorrieta eta Idoia Asurmen- di musikari ospetsuak, Goikobalu abesbatza eta Arrasate Musikal izan ditugu.

Interkooperazio sistemaren bidez, Mundukidek Mondragon Esperientzia Kooperatiboa osatzen duten zenbait eragileren parte hartzea bultzatzen du, lan kooperatiboaren munduan hegoaldeko herrialdeekiko elkartasuna sustatuz.

SUPER LK

LABORAL Kutxaren eta Mundukideren arteko honako interkooperazioaren bidez, SUPER LK kontuko bezeroei Mundukiderekin lankidetzan aritzeko aukera eskeintzen zaizkie, eskuratutako puntuak dohaintzengatik trukatuaz eta ondorioz Etiopian, Mozambiken, Brasilen, Ekuadorren eta Kolonbian garapenerako lankidetzaprogramekin kolaboratuaz.

MONDRAGON UNIBERTSITATEA

Mundukide Mondragon Unibertsitatearen enpresa laguntzaileen sareko kidea da, ikasleen prestakuntza dualeko esperientziak barne hartzen dituena, eta ikasleek gradu edo master amaierako proiektua Mundukiden gauzatzeko aukera emanez. Aurten, Enpresa Fakultateko eta Giza eta Enpresa Fakultateko bi ikaslerekin lan esperientziak partekatzeko plazera izan dugu.

GIZABIDEA FUNDAZIOA

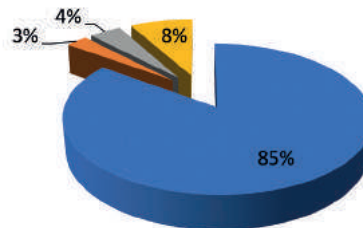
Eskerrak eman nahi dizkiogu Gizabidea Fundazioari, lehenik eta behin, duela 9 urte Arrasateko Zarugalde kaleko 30. zenbakian zeuzkaten bulegoak konpartitzera gonbidatzeagatik, eta, bigarrenik, teiatu beraren azpian bizi izan garen 8 urteetako egunerokoan gure ondoan egoteagatik. Gure egoitza Iturriotz kaleko 27. zenbakira aldatu dugun arren, Arrasaten gaude oraindik ere, mundu bidezkoago bat eraikitzeko lana, baliok eta ametsak partekatzen. Mila esker!

Datu ekonomikoak

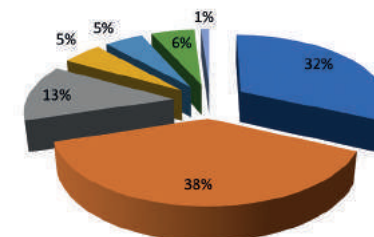

DIRU SARRERAK	1.547.049 €	100 %
KOOPERATIBAK	682.312 €	44 %
ERAKUNDE PUBLIKOEN DIRULAGUNTZAK	473.826 €	31 %
BESTELAKO DIRULAGUNTZAK	101.347 €	7 %
GGKEak	53.018 €	3 %
PARTIKULARRAK	105.315 €	7 %
HEGOALDEAN JASOTAKO LAGUNTZAK	52.229 €	3 %
BESTELAKOAK	79.003 €	5 %
GASTUAK	1.547.049 €	100 %
INTERKOOPERAZIO GASTUAK	1.316.034 €	85 %
INTERKOOPERAZIOA MOZAMBIKE	394.738 €	26 %
INTERKOOPERAZIOA BRASIL	476.582 €	31 %
INTERKOOPERAZIOA KOLONBIA	160.931 €	10 %
INTERKOOPERAZIOA EKUADOR	64.679 €	4 %
INTERKOOPERAZIOA ETIOPIA	62.437 €	4 %
GIZARTE-ERALDAKETARAKO HEZKUNTZA	70.022 €	5 %
INTERKOOPERAZIO OROKORRA	12.794 €	1 %
HITZARTUTAKO PROGRAMAK	73.851 €	5 %
GASTU OROKORRAK	231.015 €	15 %
FONDOEN KAPTAZIOA	43.303 €	3 %
SENTSIBILIZAZIOA ETA KOMUNIKAZIOA	63.519 €	4 %
KUDEAKETA	124.193 €	8 %
EMAITZA	0 €	

GASTUAK ATALKA

- NAZIOARTEKO LANKIDETZA
- SENTSIBILIZAZIOA ETA KOMUNIKAZIOA
- FONDOEN KAPTAZIOA
- KUDEAKETA

NAZIOARTEKO LANKIDETZA

- INTERKOOPERAZIOA MOZAMBIKE
- INTERKOOPERAZIOA BRASIL
- INTERKOOPERAZIOA KOLONBIA
- INTERKOOPERAZIOA EKUADOR
- INTERKOOPERAZIOA ETIOPIA
- GIZARTE-ERALDAKETARAKO HEZKUNTZA
- INTERKOOPERAZIO OROKORRA

Kontuak LKS Auditoresek auditatutakoak dira eta auditoriaren txostena web orrialdeko <https://mundukide.org/eu/nor-gara/gardentasuna/> helbidean dago ikusgai urteko kontuekin batera.